FlexNyt – Uge 12, 2026

Indhold

- **Mark**
- Kvælstofprognosen 2026
- Etablering af græs, kløvergræs og lucerne
- Baggrundsviden om pesticider og giftstoffer
- Kan naturen finde vej i lavbundsprojekter?
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) lemper sin praksis, når de vurderer, om du har rådighed over arealer med pleje-græs-tilsagn
- Test de gamle frø inden du forspirer
- Du kan frit udveksle frø til ikke-kommercielt brug
- **Kvæg**
- Nu udbetaler SGAV slagtepræmie og ko-præmie for 2025
- **Info**
- 500 cafeer og restauranter får tjekket, om menukortet holder, hvad det lover
- **Webinar**
- Tildelingslag i CropManager – præcision i praksis
- **Arrangement**
- Sommercamps 2026: Natur, jagt og fiskeri i børnehøjde
- **Naturtip**
- Hvad kan man på et projektareal

MARK

Kvælstofprognosen 2026

Kvælstofprognosen for 2026 viser et kvælstofbehov på 10 kg pr. ha mindre end normalt på lerjorde i hele landet. På landsplan er behovet 6.500 tons mindre end normalt.

Område	Grovsand JB 1+3	Finsand JB 2+4	Sandblandet lerjord JB 5-6	Lerjord 7-9	Hummusjord JB 11
Hele landet	0	0	-10	-10	0

Læs mere her.

Etablering af græs, kløvergræs og lucerne

Kløvergræs skal sås i en sådybde på 1 cm, hvilket i øvrigt også gælder for blandinger med lucerne. Herunder behandles kløver og lucerne under en fællesbetegnelse, da mange af kriterierne går igen. Desværre ser vi ofte, at sådybden ender med at blive for stor, da man ved optimal sådybde kan opleve at se græsfrø ligge ovenpå jorden, og derfor skruer lidt ekstra på dybden. Af græsfrøene er det især kløveren, der er følsom overfor for dyb-såning, hvilket også ses i tabel 1. Her ses det tydeligt, at især hvidkløver er følsom overfor sådybden og fremspiringsprocenten forværres hurtigt i takt

med stigende sådybde.

Tabel 1: Statens Planteavlsforsøg. Medd. Nr. 1540 og beretning nr. 1671

Art	Frøvægt	Fremspiringspct.				Fremspiringshastighed, antal dage			
	g /1.000 frø	Sådybde i cm				Sådybde i cm			
		1	2	4	6	1	2	4	6
Hvidkløver	0,7	40	34	8	0	6,6	7,0	9,0	
Rødkløver	1,7	42	39	17	0	6,3	6,6	8,9	
Alm. Rajgræs (D)	2,2	62	63	45	11	7,6	7,4	8,4	12,8

Baggrundsviden om pesticider og giftstoffer

Den voldsomme stigning i fundhyppighed af pesticider, biocider og deres metabolitter skyldes stoffer, som nu er forbudt eller reguleret. Der er derfor ikke belæg for at sige, at grundvandet er mere belastet af pesticider end tidligere.

Men der er mange nuancer. For vandforsyningerne er det i nogle områder af landet en virkelighed, at det bliver vanskeligere at finde tilstrækkelige ressourcer af grundvand, som overholder kravværdierne. Ofte pumpes drikkevandet op fra stor dybde, hvor vandet er 30-40 år eller ældre. Populært sagt er en front af 'fortidens synder' på vej ned mod det dybe grundvand.

Det er altså resultatet af pesticidanvendelsen for mange år siden, der nu gør det nødvendigt at blande vand fra forskellige boringer, så kravværdien kan overholdes i det vand, som sendes ud til forbrugerne.

Læs mere her.

Kan naturen finde vej i lavbundsprojekter?

Som følge af den grønne trepart, skal kulstofrige lavbundsjorde i store dele af det danske landskab genskabes som vådområder. De primære formål med at genetablere lavbundsjorderne er, at tilbageholde klimagasser i jorden og sikre, at næringsstoffer fra landbruget i højere grad forbliver i landskabet og ikke skylles ud i fjorde og kystnære havområder.

Udover lavbundsjordene bliver der over den næste årrække udtaget arealer til rejsning af skov og omlægning til urørt skov. Herudover er det planlagt, at der skal omlægges produktionsarealer til 10.000 ha natur.

Fokuserer man på aftalens mål for kulstofrige lavbundsjorde bliver det tydeligt, at der skal gennemføres en lang række projekter overalt i landet. I aftalen peges der på, at der samlet skal udtages 70.000 ha lavbundsjorde og 70.000 ha randarealer. Disse i alt 140.000 ha skal udtages igennem større lavbunds- og vådområdeprojekter, hvor der fokuseres på hele ådale, hvori den naturlige hydrologi genskabes f.eks. ved at fjerne dræn og grøfter.

Læs mere her.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) lemper sin praksis, når de vurderer, om du har rådighed over arealer med pleje-græs-tilsagn

SGAV lemper sin praksis for vurdering af rådighed i forpagtningsaftaler under tilsagnsordningen Pleje af græs- og naturarealer. Du har som tilsagnshaver ansvaret for, at din rådighed er tilstrækkelig til at kunne opfylde alle forpligtelser. Læs mere her.

Test de gamle frø inden du forspirer

Det er ved at være tid til at så dine frø, men det er ærgerligt at forspire en masse frø og så efter 14 dage erkende, at de ikke rigtig blev til noget, fordi frøene var for gamle. Derfor er det bedre at lave en hurtig spiretest, hvis du har mistanke om, at frøene ikke dur mere. Haveselskabet hjælper dig med at "tallerkenteste" de gamle frø.

Se Haveselskabets vejledning her

Du kan frit udveksle frø til ikke-kommercielt brug

Du kan frit handle med og udveksle frø, når det er til ikke-kommercielt brug. Der er som udgangspunkt tale om ikke-kommercielt brug, hvis slutbrugeren er privat, altså ikke en virksomhed, eller brugen af frøene ikke er til erhvervsmæssig produktion. Frøsalg og udveksling af f.eks. grønsagsfrø til privatpersoner er dermed ikke omfattet af reglerne, og der er således ikke krav om sortslisteoptagelse eller certificering.

Hvis du deler frø, skal du dog også være opmærksom på, at du ikke kommer til at bidrage til at udbrede uønskede plantesygdomme og skadedyr.

Vær opmærksom på, at hvis du som privatperson køber en plante eller et planteprodukt, herunder frø, i lande uden for EU, skal du sikre dig et officielt plantesundhedscertifikat fra afsenderlandet. Der vil ellers være tale om en ulovlig indførsel. Der er ingen bagatelgrænse eller undtagelser i forhold til at have f.eks. lidt frø i bagagen eller et æble i tasken. Det gælder også, hvis du har købt planter eller frø i lande uden for EU via internet.

KVÆG

Nu udbetaler SGAV slagtepræmie og ko-præmie for 2025

SGAV er i fuld gang med at udbetale ko-præmie, og de begynder også at udbetale slagtepræmie primo marts. Slagte- og ko-præmierne udbetales frem til udgangen af juni 2026.

Læs mere her.

INFO

500 cafeer og restauranter får tjekket, om menukortet holder, hvad det lover

Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri ser de kommende måneder nærmere på, om cafeer og restauranter lover deres gæster mere, end de kan holde.

Er parmaskinken fra Parma, og er alle ingredienser økologiske i den økologiske linsegryde? Det er nogle af de spørgsmål som Styrelsen for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri kan finde på at stille til køkkenchefen og cafeejeren, når styrelsen fra marts og frem til sommerferien rykker ud på omkring 500 uanmeldte kontrol- og vejledningsbesøg på cafeer og restauranter over hele landet.

Kontrolkampagnen sætter især fokus på, om spisestederne rent faktisk bruger økologiske råvarer, når de skriver det på menukortet. Og hvis en restaurant reklamerer med fx økologisk ost, økologiske gulerødder eller økologisk kylling på menukortet, så må der ikke stå en konventionel udgave på hylden i køkkenet.

Læs mere her.

WEBINAR

Tildelingslag i CropManager – præcision i praksis

Deltag den 20. marts og lær, hvordan præcisionslandbrug kan hjælpe dig med at målrette gødning, udsæd og planteværn efter afgrødens faktiske behov. Det kan give dig højere udbytte, lavere omkostninger og en mere bæredygtig drift.

Se program og tilmelding her.

ARRANGEMENT

Sommercamps 2026: Natur, jagt og fiskeri i børnehøjde

Er dit barn født mellem 2014 og 2018 og til masser af naturoplevelser, jagt, fiskeri og frisk luft? Så er en sommercamp med Bliv NaturligVis garanteret sagen. Danmarks Jægerforbund arrangerer 4 spændende camps over hele landet, og du kan tilmelde dig nu.

På Bliv NaturligVis-sommercampen får du en unik mulighed for at opleve mange af de ting en jæger eller lystfisker oplever. Vi skal både fiske og stå tidligt op om morgenen for at gå på jagt efter råbukken. Hvor tæt kan vi komme på dyrene? Vi bygger også vores egne buer og sidder og snitter foran bålet og mange andre spændende ting. Vi bor primitivt og opholder os udenfor det meste af tiden. Vi kommer til at bruge meget tid ved bålet, hvor vi selv laver vores mad og bruger de bedste af naturens råvarer. Skyder eller fanger vi ikke noget, så er der ikke kød til aftensmaden.

Læs mere og tilmeld dig her.

NATURTIP

Hvad kan man på et projektareal

Dette nummers overskuelige tips, som kan hjælpe dig med at gøre noget for biodiversiteten. Ofte er tippene små tiltag, der ikke kræver ret meget og du selv kan gøre.

Mange lodsejere har gennem de seneste år deltaget i vådområde- og lavbundsprojekter, genslyngning af vandløb og andre naturprojekter. Efterfølgende står man ofte med arealer, der ikke længere må dyrkes, bliver mere våde eller skifter karakter. Men selv om arealerne indgår i et projekt, er der stadig gode muligheder for både tilskud og biodiversitetstiltag.

Tilskudsmuligheder

Permanent ekstensivering – før projektstart

Inden et projekt gennemføres, kan man vælge ordningen Permanent ekstensivering. Her får man et tilskud i ansøgningsåret, men til gengæld kan man ikke senere modtage erstatning, hvis arealet indgår i en jordfordeling eller mister værdi ved projektets udførelse.

Grundbetaling efter projektet

Arealer i vådområder, lavbundsprojekter, genslyngning eller Natura 2000-initiativer er typisk etableret som led i EU-direktiver. Det betyder, at man fortsat kan få grundbetaling, så længe der udføres landbrugsaktivitet i det omfang, det er muligt.

Aktiviteter, der er tilladt:

- brakpudsning
- slæt
- afgræsning.

Hvis dele af arealet bliver så vådt, at aktiviteterne ikke kan udføres, kan der stadig udbetales grundbetaling.

Afgræsning med tilskud (PLG)

Vil man afgræsse, kan man søge Tilskud til pleje af græs- og naturarealer (PLG). Ordningen løber i fem år og giver:

- **650 kr./ha** oven i grundbetalingen
- **600 kr./ha,** hvis man ikke søger grundbetaling.

Sådan styrker du biodiversiteten

Fælles indhegning gør en forskel

Når flere lodsejere indgår i det samme projekt, kan en stor fælles indhegning være en fordel. Det giver:

- større variation i landskabet
- mulighed for lavere græsningstryk
- længere græsningssæson
- bedre betingelser for dyrene
- større interesse fra dyreholdere, hvis man udlejer arealet.

Brakpudsning og slæt – med plads til naturen

Hvis man ikke ønsker græsning, kan arealet plejes ved slæt eller brakpudsning. Her kan man udlægge op til 20 % som småbiotoper, hvor vegetationen udvikler sig frit. Småbiotoperne bevarer retten til grundbetaling.

Naturlig tilgroning – med opmærksomhed på reglerne

Husk dog:

- der er som udgangspunkt rydningspligt for opvækst over 5 år
- man kan søge dispensation hos Kommunen, hvis man ønsker naturlig tilgroning.

Kom i gang nu

- Fællesskema 2025: deadline er 22. april 2025
- PLG med start 1. januar 2027: ansøges juli–september 2026.

Hvis du ønsker nye tiltag på arealet, kan det være en god idé allerede nu at gå en tur derude og overveje, hvor de giver bedst mening.

Kirsten Plesner, Naturrådgiver, Velas